

Zenei naptár

Nabucco-felújítás

Érv a zenés színházbeli felújítás mellett, hogy jó énekesek állnak rendelkezésre, ám a legfőbb „indok” Verdi nagyszerű muzsikája. Stílusos, jó hangulatú Verdi-előadás született Cser Miklós pálcája alatt. A pénteki Nabucco-produkció legfőbb érdeme — a kisebb pontatlanságok ellenére is — az egységes drámai alaphang. Kellemes meglepetést keltett a kórus, amely nagyszabású feladatának magas szinten felelt meg. A férfiak „gyengélkedéseit” feleltette a gazdagon kibomló kórustételek ereje. Lám, tud ez a kar pontosan és együtt is énekelni.

tehát, nem csalódtunk viszont a Nabuccót éneklő Gyimesi Kálmánban. Hosszabb kihagyás után lépett újra színpadra — kirobbanó vokális formában. Megrázóan viseli „királyi örületét”. Leginkább mégis hangj teljességével tetszett: végig erőteljesen, de finom árnyalatokkal énekelte; fel kellett figyelniünk a hang kissé sötétedő színére, és az izmosodó alsó regiszterre. A csúcspont az utolsó felvonás nagy áriája volt, amelyet döbbenetes erejű magas

ással zárt. Feltűnt még Vajda Juli (Anna) minden zenekari fortén átütő szopránja, de az új mezzo, Szanda Éva is jó benyomást keltett. Oldott színpadi viselkedésére, de főképp szép színű, vívóerős hangjára nagy szükség lesz ebben a szerepkörben.

Összegezve a látottakat hallottakat; a felújítás szereposztásbeli kompromisszumai ellenére is gazdagítja színházunk Verdi-repertoárját.

Márok Tamás

Koncert a Bartókban

A színlap a két parádés főszerepben (Abigél, Zakariás) két parádés művészt ígért. Misura Zsuzsát és Gregor Józsefet — mégse őket hallhattuk. Halászi Éva rendelkezik az Abigélhez szükséges nagy hangterjedéssel és volumennel. Ami hiányzik: a személyiség méretei s egy elmélyültebb ábrázolás igénye. A varázslatos basszuszólómat Kenesey Gábor varázslat nélkül tolmácsolta. Annnyira indiszponált volt ezen az estén, oly gyakran disztonált, hogy ebből a fellépéséből semmiképpen sem ítélnék meg őt realisan. Két főszerepben is csalódnunk kellett

Szombaton este a Bartók Béla Művelődési Központban adott hangversenyt a Georgsmariahütte der Junge kórus és az Osnabrück das Junge-Bach Kollégium zenekara. Dirk von der Ehe, a rheinei zeneiskola dirigense szervezésében érkeztek Szegedre, hogy viszonozzák dr. Mihálka György és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola női karának látogatását. Bemutató koncertet adtak a főiskola ének tanszékén és az ifjúsági filharmoniai bérletsorozat keretében Mákón is.

Gyér közönség előtt lépett fel szombaton a remek ze-

nekar, és az őket — legálábbis ezen a koncerten — meg se közelítő énekkar. Az a cappella művek gyengén szóltak meg, igaz, mintha kicsérélték volna az énekeseket a két Bach-kantáta előadására. A legszebb eleményt mégis Bach a-moll hegedűversenye nyújtotta. A fiatalokból álló, összehozott zenekar nagy sikert aratott. Külön figyelmet érdemelt a csellista és az oboista hölgy, gyakorlott hangszerkezelésüket, muzikalitásukat a Bach-kantátában is megcsodálhattuk. Az együtteseket Herbert Vieth vezényelte

R. É.

A Gregor

Igen, a Gregor. Csak így, egyetlen határozott névelővel s a vezetéknevvel, mint a Vitray, a Nyilasi, vagy a Pista, vagy a Jancsi. Az eféle elnevezések, tudjuk, olyan garantáltan népszerű személyeknek „járnak”, akiket csak a meghitt, családi ismerettség megközelít, s illehet. S hogy miért, arra egyáltalán nemcsak a fölmutatott magas színvonalú egyéni teljesítmény lehet a válasz. Van, kell legyen még ezen túl is valami. Erre hallhattunk a múlt héten, hétfőn a Kossuth adón egy és negyedórás bizonyítékot.

Voltaképpen szokványos műsorunk számíthatott volna ám ez. Egy közismert művészről készített, portréjellegű program, mikoris a riporter (jelen esetben a műsorvezető Boros Átila) cseveg a vendéggel, a kérdéskörök akár előre biztonsággal tippelhetők: röpké pályakép, kedves szerzők és szerepek, szerepálmok, némi művészi hitvallás, egy-két jó sztori. Nagyjából kész is. Most sem történt (volna) másként, hiszen az Egy este Gregor Józseffel című adásban rögtön az elején leszögezték, hogy a szegedi énekes „az, akit nem kell bővebben bemutatni”, s noha az is hangsúlyoztatott, hogy nem életpálya-főlelevenítesre vállalkoznak a zenés diológus kapcsán, a fenti témakörök így vagy úgy csak-csak előkerültek. Megtudhattuk, hogy Gregor igen lényegesnek tartja az operistáknál a tisztá, érthető szövegmondást („különböző eselőlőzhatnánk vagy zongorázhatnánk, és nem énekelnénk”), hogy nem szívesen hallgatja vissza saját felvételeit, hogy nem számít lemezbarátnak s otthon könyvnyűven szokott hallgatni, továbbá, hogy szerinte az éneklés „jó utánzás kérdése”. És hasonlót.

A dolog eddig, valljuk csak be őszintén: legföljebb jól nevelt, enyhén protokolláris ízü említést vagy méltatást érdemelne, hogy aszongya, íme, a legnevesebb szegedi énekes előtt így és így tiszteltet a minap a Magyar Rádió. Viszont az a bizonyos valami teljességgel más fénytörésbe helyezte ezt a hétfő esti Gregor-műsort. Ez pedig — a karakter maga. A Gregor személyiség. A Gregor Jóska, ahogyan annyian személyesen ismerjük őt. Nem merne nem jelenségnek nevezni (egyáltalán nem a testalkatára célzok), de csupán csak azért, mert ez a szó annyi mással együtt már erősen „lejárátódoban” van. Mindenesetre arról a személyiségről elmondható, hogy közvetlen, kedves, szellemes, a természetességet szerénységgel, póztalan-aranyos csibészéggel vegyítő, de mind-ebben most az a legfontosabb — hogy egy róla szóló műsornak éppúgy profil adni képes, mint szinte mindennek, ahol megjelenik. Megkockáztatandó: ez a műsor nem attól lett jó, hogy Gregorról szolt — hanem mert Gregor szolt róla, pontosabban benne. Ugy, oly módon, ahogyan csak ő tud, s gyanítom, hozzá hasonló

megközelítésben is eléggé kevesen. Hogy mit jelent mindez? Például: Wagner a téma. Gregor nem szereti. „Mert csodálatos negyedórakért órákat unatkozom”. Más. Fölmelegített konzervnek tartja a lemezhallgatást, sajált felvételeinél viszont azt szokta kérni, ne legyen „steril”. Miért? „Mert jó, ha valaminek „szaga” van. Ez teszi a zenét zenévé.” Vagy: Mozart-szerepekről beszélgetnek. Sarastro — „egyik legrossabb szerepem volt”. Az ok? Elmondja, hogy ez a figura biztosan nagyon okos, szimpatikus, kedves stb., „de közben legalább a fületem megvakarhatnám”. És így tovább.

Igen, ez Gregor. Utánozhatatlanul. Így és ennyire eredeti fiktó, bővebb kommentár aligha szükséges. Természetesen jó néhány operarészletet is hallhattunk, általában az egész műsor akár még túlonútl „szakmai-nak” is hathatott volna mindazoknak, akik nem operaértők és -kedvelők — viszont volt a Gregor. Ez a gregorság adott szint és értelmet nemcsak e 75 percnél — de a példázat szintjén akár annak a mindenkor határozott névelőnek is a vezetéknev előtt.

Domonkos László

Amatőr színjátszó verseny

Hazánk felszabadulásának közelgő, 40. évfordulójának alkalmából országos meghívásos Aurora amatőr színjátszó versenyt hirdet a Művelődési Minisztérium, a Népművelési Intézet, a Magyar-Szovjet Baráti Társaság, a KISZ és Tolna megye tanácsa. Gyermekecsoportok kivételével minden olyan együttes meghívható, amely a megyei művelődési központok, továbbá az Országos Diáknapok, a tatabányai Szakszervezeti

Színjátszó Találkozó és a különböző minősítő versenyek zsűrijei javasolnak. A résztvevők az orosz irodalom klasszikus műveit, a szovjet irodalom alkotásait, valamint a felszabadulás utáni magyar irodalom műveit dolgozhatják föl, műfaji megkötöttség nélkül. Tehát a versenyen indulni lehet drámával, dramatizált alkotásokkal és szerkesztett műsorokkal egyaránt.

Az országos Aurora amatőr színjátszó verseny dön-

Nemzetközi pedagógiai tanácskozás

Hétfőn Budapesten egyhetes tanácskozás kezdődött a természettudományi nevelésről, az általános iskolai diákok és a gimnáziumi tanulók körében végzett tanulmányi nemzetközi felmérések tapasztalatairól. Az Országos Pedagógiai Intézetben a Nevelési-Oktatási Eredményeket vizsgáló nemzetközi társaság — az IEA — munkájában részt vevő hat ország, Norvégia, Lengyelország, Finnország, Olaszország, Ausztrália és hazánk szakértői számolnak be a vizsgálati eredményekről, az adatok feldolgozásának mikéntjéről, s határoznak a további tennivalókról. Budapest 1970 után másodszer ad otthont a természettudományi nevelésről tanácskozó szakértői találkozóknak.

Mint Báthory Zoltán, az Országos Pedagógiai Intézet főosztályvezetője előjárdóban elmondotta: az UNES-

CO támogatásával 1959-ben létrejött szervezet munkájához az OPI 1968-ban csatlakozott. A különböző országok tiz-, tizennégy és tizennyolc éves diákjainak matematikai tudását, olvasásképességét és természettudományi ismereteit felméri, a megszerzett tudás szintet összehasonlító soknemzetiségű kutatócsoport tagjai arra voltak kíváncsiak hogy az egymástól eltérő társadalmi, gazdasági és kulturális környezetben működő iskolarendszerek milyen eredménnyel, hatékonysággal dolgoznak.

Malcolm Rosier, az ausztráliai pedagógiai kutatóintézet munkatársa a második budapesti szakértői tanácskozás nemzetközi irányítója a vizsgálat jelentőségéről szölvá hangsúlyozta: a természettudományi nevelés fontossága mindinkább előtérbe kerül, az ilyen tantárgyak oktatása szorosan

összefügg a tudományos-technikai fejlődéssel. Ezért az elemzők nemcsak arra voltak kíváncsiak, hogy mit tudnak a diákok, hanem legfőképp természettudományi érdeklődésüket, az e tantárgyakhoz való kapcsolatot vizsgálták. E célt szolgálta a különböző országok tanterveinek elemzése, valamint olyan gondolkodásfejlesztő gyakorlatok leírásait, amelyekkel a tudásszint mérhető.

Az adatfelmerést a tagországok többsége már elvégezte, így a mostani tanácskozás egyik legfőbb teendője annak tisztázása: a megszerzett adatok miként kerüljenek a melbourne-i központba számítógépes feldolgozásra, milyen legyen a nemzeti és a nemzetközi kutatási összefoglalók szerkezete. A nemzetközi összehasonlításról várhatóan 1986-ban készül el a tanulmány. (MTI)

Szent Kristóf terhei

Nemere László filmje, a Szent Kristóf kápolnája olyan terheket cipel, akár a legendás szent, midőn lakójában maga Jézus Krisztus ült. Profán hasonlat, ráadásul sántít kicsit, mint mindegyik. Tény azonban, hogy a Galgóczi Erzsébet kisregényéből forgatott mű agyonzsúfolt konfliktusokkal. A háborús évek, a békes évtizedek és napjaink legdivatosabb „drámái” egyaránt ott lapulnak benne.

Lapulnak, mondom, vagyis — bármi sajnálatos — egyik sem bontakozhat ki a maga teljességében. Legálább három dráma bújik el ebben a „filmanyagban”, ha nem több. Itt van mindjárt a tempiofestonó személyes sorsa, melyből aktuális témájú, társadalmi ellentmondásokat is fölillantó, önálló film született volna. A fiatal restaurátornő az ő szakmai gondjaival, és kétgyerekes, miniszteriális szeretőjével... Legföljebb egy másik lakásba kellett volna helyezni, mondjuk egy valódi, lakótelepi szűköségbe, hogy hitelesebb legyen. Vagy: milyen érdekes lehetne a plébános alakja köré font történet: a kincses hűség és a hazához való hűség konfliktusa, hitek és hiedelmek ütközése, a szolgálat természetrajza rejlik benne. Külön dráma a templomi mindenesé. Agnes nénié. Csak elképzeld, hogy hőse lehetne egy másik játéknak a Svájc-ból hazalátogató Szemerédy-ivadék, még egy másiknak a tsz-elnök, egy ki tudja már, hányadiknak a papi szakácsnő.

És mindezek felül: külön történet, az 1979-ben előkerült püspöksüveg, páztorbot és kehely története. E felbecsülhetetlen értékű egyházi kincsek sztorija —

kalommal a Boldogasszony. Anyánk, meg a Pápai Himmusz hangzik a hívők ajkán. Ha a rendezőknek nem tűnik föl, istenem... Tán nem szokták nézni egymás filmjeit. De hogy ne legyen egy ambíciózusabb gyártásvezető!?) Annyi latens drámai konfliktus ellenére sok az üresjárat, ezért tűnik túlonútl hosszúnak az egy óra 40 perces filmidő.

Kivéve Páger Antal és Temessy Hédi jeleneteit. Ahogy Páger (a plébános) Bodnár Erika (a restaurátor) gyónását hallgatja, vagy ahogy tudomásul veszi: a szolgálat ideje lejárt, a magas rangú vendégek cédreje is a püspökhöz mennek — színészi remeklések. Temessy Hédi a papi szakácsnő teljes életét, múltját-jövőjét képes kifejezni a testtartásával, legyen hessentő mozdulatával, hervadt kalapjait és örökölt kanonoki kincseit nörbálgató „nagyjelenetével”. Bodnár Erika is megcsinálta a maga színészi tanulmányát a szentképfestőlányról, de ez, sajnos, egy másik produkcióba való. Nemere leporollójából kilóg, kiszakad. Stíluszerien szölvá: karneváltásvira volt a kincs az alkotópárdától, a lehetőség, hogy jó komponált, feszes tévédráma, vagy akár krimi szüllessen az irodalmi alapanyagból: ehhez azonban nyilván nem elég Szent Kristófhöz fohászni...

Sulyok Erzsébet

Hallottam, hogy...

...újabbban az teszi boldoggá az embereket, ha 100-200 forinttal megkárosít, hatják az állomat. Díjbeszedők mondták ezt olyanoknak, akik — mert nem találtak értesítécédulát, csak pár nap múlva piros betűs dörgedelmet azt merték gondolni, hogy számukra nem érkezett üzenet.

Tulajdonképpen eldönthetetlen kérdéssről van szó. A pénzbeszedő azt állítja, becsúztatott egy cédulát a levélszekrénybe, a lakó azt állítja, nem találta meg. Utólag mindenki azt mond amit akar, az ember fizet, a beszedő morog, az élet szép...

Hogy miért jutott eszembe tollat ragadni? Mert rájöttem a titok nyitjára! Megtaláltam, felfedeztem és világgá kell kürtölnöm, mert az emberiség javát szolgálom vele. Elfogtam ugyanis a cédulatolvajt! Kedves, kék szemű, 8-10 év körüli kisfiú éppen azzal foglalatzkodott, mikor hazaértem, hogy kikapja az ajtóreszből a

félig kilógó fizetési felszólítást. A srác kezében már vagy öt ilyen cetli volt, buzogn húzigálta a hatodikat.

Magam is tudtam, hogy butaságot kérdezek, mégsem álltam meg: a papir kell vagy a hecc? Megsajnáltam az ártatlan nézésű kiskölyköt. Mi szórakozása van egy lakótelepi gyereknek? Ugrálhat az ottefelejtett paneldarabokon, kibemáshat a frissen kiasott csatornaárokban, kóborolhat a még ki nem utalt lakásokban. De ezt is meg lehet unni...

Kitalálatom hát egy jobb játékot. Kézen fogtam újdonsült ismerősömet és elindultunk visszadugdosni a cédulákat. Nagyon óvatosan kellett lenniük, észre ne vegyenek... Mint az indiánok, lopoztunk ajtóféltől, mikor végeztünk, a kisserác előző napi szákmányáért is hazaszaladt. Remekül szórakoztunk...

De mit játszunk legközelebb?

R. É.